

Arnhem, 14 januari 2024

Lieve Maksym,

Wanneer ik deze brief voorlees kruipen mijn kinderen bij mijn vrouw in bed en luisteren ze mee terwijl ik op mijn zolderkamer inbel op de radio.

Soms moeten ze heel hard om me lachen of vinden ze het stoer dat ze me op de radio horen en dan voel ik hun trots, en daar word ik warm van.

Maar bij de laatste brief zei mijn jongste dochter dat ze er verdrietig van werd - en ze heeft gelijk, er sijpelt verdriet mijn brieven in.

Terwijl ik wil kleine berichtjes van hoop en troost de wereld in sturen. Maar om hoop te verspreiden, moet je ook hoop voelen en dat vind ik de laatste tijd wat lastig.

Ik raak soms een beetje overweldigd door de horizonloze zeeën van ellende die de wereld overspoelen.

En toen las ik over de dichter Maksym Kryvtsov die poëzie schreef vanuit de loopgraven waarin hij Oekraïne verdedigt tegen de Russische bezetter.

Iets dat ik welhaast onvoorstelbaar vind - dat je vanuit zoiets uitzichtloos en verdrietigs woorden van schoonheid en troost kan vinden; hoop op een plek waar je ieder moment door een granaatscherf getroffen kan worden.

Van deze dichter wil ik leren hoe licht te vinden in het donker.

In een interview vertelt hij over de momenten van stilte, over het water dat hij op missie meedraagt, over de eiwitreep die hij in de loopgraaf eet terwijl hij wacht tot het schieten stopt, over de verdroogde, zwarte zonnebloemen die je bijna genoeg dekking bieden.

Misschien, leer ik van hem, zit daar het licht in.

Maar bovenal, zegt de dichter, zit het in de terugkeer, want uiteindelijk is er maar één ding van belang: en dat is hoe het eindigt.

Bij hem, aan het front, had hij vaak gezelschap van een dikke, rode kat.

Vorige week, op zeven januari, sneuvelde die dikke rode kat.

En samen met die dikke rode kat, sneuvelde ook de dichter Maksym Kryvtsov.

Het laatste gedicht dat hij schreef, eindigde met deze woorden, woorden die, hoop ik, toch eindigen in licht:

*Ik wou dat de lente sneller kwam
om eindelijk als viooltje
terug te bloeien.*